

Lietuvos Respublikos Seimui
Seimo kanceliarija
adresas: Gedimino pr. 53, LT-01109 Vilnius

Pareiškėjas:

Lietuvos Lenkų rinkimų akcija – Krikščioniškų šeimų sąjunga
adresas: Naugarduko g. 76-010, 03202 – LT, Vilnius

**SKUNDAS DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS
2020 M. SPALIO 31 D. SPRENDIMO NR. 3-257 „DĖL 2020 M. SPALIO 11 D. LIETUVOS
RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ REZULTATŲ NUSTATYMO IR PASKELBIMO“**

2020 m. lapkričio 1 d.
Vilnius

I. IŽANGA

1. Šis skundas yra teikiamas Lietuvos Respublikos Seimui (toliau – **Seimas**) Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo (toliau – **Seimo rinkimų įstatymas**) 86 straipsnio 6 dalies nustatyta tvarka ir terminais.
2. Seimo rinkimų įstatymų 86 straipsnio 6 dalyje yra nustatyta, kad partijos, iškėlusios kandidatus į Seimo narius, kandidatai į Seimo narius Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimus arba jos atsisakymą nagrinėti skundus dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimų ne vėliau kaip per 24 valandas po to, kai oficialiai paskelbiami rinkimų galutiniai rezultatai, gali apskųsti Seimui ar Respublikos Prezidentui. Tokiais atvejais Seimas ar Respublikos Prezidentas ne vėliau kaip per 48 valandas kreipiasi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą (toliau – **Konstitucinis Teismas**) su paklausimu dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimo.
3. 2020 m. balandžio 9 d. Respublikos Prezidentas pasirašė dekretą Nr. 247 „Dėl eilinių Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų“, kuriuo, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – **Konstitucija**) 57 straipsnio 1 dalimi, 84 straipsnio 20 punktu ir Seimo rinkimų įstatymo 6 straipsnio 2 dalimi, paskelbė eilinius Seimo rinkimus 2020 m. spalio 11 d.¹ 2020 m. balandžio 10 d. prasidėjo 2020 m. spalio 11 d. Seimo rinkimų politinė kampanija.
4. Lietuvos lenkų rinkimų akcija – krikščioniškų šeimų sąjunga (toliau – **LLRA - KŠS**) yra 2020 m. spalio 11 d. Seimo rinkimų politinės kampanijos dalyvė, kuri registruota Vyriausiosios rinkimų komisijos nario 2020 m. gegužės 13 d. sprendimu Nr. PK1-2020LRS-S43².
5. LLRA – KŠS 2020 m. spalio 11 d. Seimo rinkimuose daugiamandatėje rinkimų apygardoje kėlė 140 kandidatų, ir po vieną kandidatą 35 vienmandatėse rinkimų apygardose³.
6. 2020 m. spalio 11 d. Seimo rinkimuose rinkimų teisę turėjo 2 457 722 rinkėjai, įrašyti į rinkėjų sąrašus. Rinkimuose daugiamandatėje rinkimų apygardoje dalyvavo 1 175 026 rinkėjai (47,81 %).

¹ Lietuvos Respublikos Prezidento 2020 m. balandžio 9 d. dekretas Nr. 247 „Dėl eilinių Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų“ – <https://www.lrp.lt/data/public/uploads/2020/04/2020-04-09-nr.1k-247.pdf>

² 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinės kampanijos dalyviai: https://www.vrk.lt/politines-kampanijos-dalyviai-2020-sei?srcUrl=/politKamp/1324/dalyviai/savarankiskasIzdininkas_pkId-3554.html

³ Lietuvos lenkų rinkimų akcijos – Krikščioniškų šeimų sąjungos keltų kandidatų sąrašas 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose: https://www.vrk.lt/2020-sei/kandidatai?srcUrl=/rinkimai/1104/rnk1424/kandidatai/lrsKandidataiSarasas_rorgId-30614.html

6 politinių partijų (Tėvynės sąjungos – Lietuvos krikščionių demokratų, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos, Darbo partijos, Lietuvos socialdemokratų partijos, Laisvės partijos ir Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio) kelti kandidatai sąrašai surinko daugiau nei 5 % rinkėjų balsų nuo rinkimuose dalyvavusių rinkėjų.

7. 2020 m. spalio 11 d. Seimo rinkimuose daugiamandatėje rinkimų apygardoje LLRA - KŠS, suskaičiavus rinkėjų balsus iš 1989 rinkimų apylinkių, gavo 56 386 rinkėjų balsus (42 185 apylinkėse ir 14 201 balsuojant paštu), kas sudarė 4,80 % nuo dalyvavusių rinkėjų. Kadangi 5 % nuo dalyvavusių rinkimuose rinkėjų yra 58 752, laikytina, kad LLRA – KŠS gavo 2 367 rinkėjų balsais mažiau, nei reikėjo surinkti, kad LLRA - KŠS dalyvautų mandatų dalybose daugiamandatėje rinkimų apygardoje.
8. Vyriausioji rinkimų komisija 2020 m. spalio 31 d. priėmė sprendimą Nr. Sp-257 “Dėl 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų rezultatų nustatymo ir paskelbimo”.su priedais. (Priedas Nr.18)⁴, kuriuo patvirtino ir paskelbė oficialius Seimo rinkimų rezultatus.⁵
9. Vyriausioji rinkimų komisija 2020 m. spalio 31 d. priėmė sprendimą Nr. Sp-255 „Dėl 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų daugiamandatėse rinkimų apygardose pripažinimo negaliojančiais“, kuriuo nusprendė netenkinti 2020 m. rugsėjo 21 d. LLRA - KŠS prašymo pripažinti 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų (toliau – **Seimo rinkimai**) rezultatus daugiamandatėje rinkimų apygardoje negaliojančiais.
10. Vyriausioji rinkimų komisija 2020 m. spalio 31 d. priėmė sprendimą Nr. Sp-254 „Dėl akcijų „Viso gero, Voldemortai“ ir „Viso gero, Valdemarai“ 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinės kampanijos metu“, kuriuo pripažino, kad leidinys „Viso gero, Valdemarai?“ yra laikytinas neigiama LLRA - KŠS politine reklama, tačiau nepripažino, kad apmokėjus politinės reklamos išlaidas ne iš politinės kampanijos sąskaitoje esančių lėšų buvo pažeista Lietuvos Respublikos Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo (toliau – **Politinių kampanijų finansavimo įstatymas**) 14 straipsnio 1 dalis.
11. Seimo rinkimų įstatymų 86 straipsnio 6 dalyje nustatytas terminas apskūsti Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimus arba jos atsisakymą nagrinėti skundus dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimų baigiasi 2020 m. lapkričio 1 d. 14 val. 58 min. Šis skundas yra paduodamas nepraleidus šio Seimo rinkimų įstatymo 86 straipsnio 6 dalyje numatyto termino.

II. FAKTINĖS APLINKYBĖS DĖL ŠIURKŠČIŲ RINKIMŲ IR KITŲ ĮSTATYMŲ PAŽEIDIMŲ, TURĖJUSIŲ ESMINĖS ĮTAKOS GALUTINIAMS RINKIMŲ REZULTATAMS

12. Nuo šių metų rugpjūčio mėnesio LLRA – KŠS ir jos pirmininko Valdemaro Tomaševskio atžvilgiu prasidėjo precedento neturinti itin plataus masto visuomeninio transliuotojo – Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos - laidų vedėjo žurnalisto Andriaus Tapino ir jo valdomo viešosios informacijos rengėjo ir skleidėjo Viešosios įstaigos „Laisvės TV“ politinė kampanija, kuria buvo siekiama viešai skleidžiant itin neigiamą informaciją diskredituoti LLRA – KŠS ir jos pirmininką Valdemarą Tomaševskį, pašiepti juos, tyčiotis iš jo ir jo vadovaujamos partijos tam, kad LLRA – KŠS nepatektų į Lietuvos Respublikos Seimą, t. y. neperžengtų 5 % visų dalyvavusių rinkėjų balsų:

⁴ ELTA 2020 m. spalio 31 d. 14:58 <https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/vrk-patvirtino-galutinius-seimo-rinkimu-rezultatus.d?id=85627335>; <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/055c17501b7f11eb9604df942ee8e443>

⁵ ELTA 2020 m. spalio 31 d. 14:58 <https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/vrk-patvirtino-galutinius-seimo-rinkimu-rezultatus.d?id=85627335>; <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/055c17501b7f11eb9604df942ee8e443>

Andrius Tapinas
Rugpjūčio 27 d. · 🌐

Tomaševskis su savo nepavykusi Laisvės keliu galutiniai iškristalizavo vieną iš Laisvės TV rudens tikslų – sutelkti jėgas, kad rinkimuose nepavyktų Lenkų rinkimų akcijai.

Prieš ketverius metus ne be mūsų ir jūsų pagalbos ketveriems metams pailsėti buvo išsiųsta Darbo partija, LLRA 2016 metais išplaukė per plauką – 5,5%, o 2019 metais Europarlamento rinkimuose – 5,48%

Iki poilsio Jedinskiui, Narkevičiui, Mackevičiui ir likusiai Tomaševskio šutvei ne tiek ir daug.

Įbaugintų, atvežtomis malkomis suviliotų, Kremliaus televizijomis tikinčių ir Lietuvos politikų pamirštų LLRA rinkėjų mes per trumpą laiką neįtikinsim, o ir alternatyvos nėra pasiūlyta, čia jau politikų darbas kitai kadencijai, kad tautinei lenkų mažumai atstovautų progresyvūs, bendrą ateitį valstybėje matantys ir tautas vienyti, o ne kiršinti norintys lenkų politikai.

Bet aktyvuoti žmones kertinėse apygardose dėl bendro tikslo atsikratyti pro-koloradiniais, korumpuotais, ant valstybės lojančiais, kelių kilometrų asfaltuose paskendusiais veikėjais galime pamėginti.

13. Šių metų rugsėjo 2 d. žurnalistas Andrius Tapinas viešojoje erdvėje paskelbė apie prasidėsiančią politinę kampaniją [#mažiau5procentų](#) [#sudieVoldemortai](#):

Andrius Tapinas
Rugsėjo 2 d. · 🌐

Apie tai išgirdęs vienos partijos lyderis man privačiai pasakė – "Sakyčiau, kad tai visiškai neįmanoma, bet po Laikykitės medikai ir Laisvės kelio, tiesiog patylėsiu, nes jūs dar galite imti ir TAI padaryti"

Praėjo savaitė ir mes beveik prie starto linijos. Įvertinta ir atmesta dešimtys planų, atsisakyta beviltiškų idėjų ir pritarta toms, kurios aną pusę gali pasiūlyti į nokdauną, sudėlioti medijų ir virusinių kampanijų planai, išklausti būsimų sąjungininkų pasiūlymai, su rinkimų technologais iki smulkmenų supjaustytos rinkimų apygardos, surinkti ir įvertinti duomenys apie pirmuosius ir antruosius pasirinkimus.

Kitą savaitę paskutinės dėlionės detalės, paskutiniai sąjungininkai ir draugai, paskutiniai strategijos pasitvirtinimai ir Laisvės TV bus pasiruošus.

Reikės beprotiško jūsų visų palaikymo – ir tų, kurie nebalsuodavo, nes nebūdavo už ką, ir tų, kurie šiemet prie balsavimo urnų ateis pirmą kartą, ir tų, kurie norės paskirti savo laiko prisidedami prie rudeninio valstybės išvalymo.

Didžiausias politinis realybės šou "Atsisveikinimas su Voldemortu" – nuo rugsėjo 13.

14. Šia politinė kampanija Andrius Tapinas ir jo valdoma Viešoji įstaiga „Laisvės TV“ aktyviai skleidė negatyvią, kompromituojančią, tikrovės neatitinkančią, įžeidžiančio turinio informaciją per visus įmanomus viešosios informacijos sklaidos kanalus: socialinius tinklus, *youtube* sklaidos kanalą, televiziją, radiją, išleido laikraštį, videoįrašą ir pan. Pažymėtina, kad informacijos turinys akivaizdžiai buvo nukreiptas prieš politinės kampanijos dalyvį LLRA – KŠS ir jo kandidatus. Neigiamam turiniui formuoti buvo pasitelkti žinomi žurnalistai, naujienų portalai, kitų politinės kampanijos dalyvių kandidatai ir visuomenininkai, kurie turėjo išankstinę šališką ir itin neigiamą nusistatymą LLRA – KŠS atžvilgiu. Tokiame neigiamos reklamos projekte dalyvaujantys visuomenininkai ir politologai su žurnalistu Andriumi Tapinu priešakyje skleidė tikrovės neatitinkančią, šmeižikišką informaciją, pažeidžiant politinės reklamos finansavimo ir žymėjimo tvarką, kuria buvo siekiama kurstyti tautinę nesantaiką, skatinant neapykantą prieš kitą nuomonę turinčius subjektus ir aktyvinti galimus neapykantos nusikaltimus, taip pat buvo siekiama paveikti rinkėjus, kad jie nebalsuotų už LLRA – KŠS ir jos kandidatus ir kad ši partija neperžengtų 5 % barjero.

15. Pažymėtina, kad pati Andriaus Tapino aktyvi politinė kampanija, nukreipta prieš LLRA – KŠS ir jos kandidatus prasidėjo 2020 m. rugsėjo pradžioje (**Priedas Nr. 1**) ir iš esmės tęsėsi iki pat 2020 m. spalio 11 d. rinkimų, o taip pat vyko, nepaisant rinkimų įstatymų reikalavimų, ir rinkimams vykstant.

Andrius Tapinas

Rugsėjis 14 d. · 🌐

...

Viso gero, Voldemortai.

Pradedam. Politologai kraipo galvas ir nežino, kaip tai vertinti. O mes sakom – įvertinkim spalio 11 naktį, kai bendromis pastangomis tomaševskininkų partija nesurinks 5% ir nepateks į Parlamentą.

16. Šiame 2020 m. rugsėjo 14 d. Andrius Tapino socialiniame tinkle „Facebook“ paskelbtame įrašė buvo įvardinti visi veiksmai, kurių imsis tiek Andrius Tapinas, tiek Viešoji įstaiga „Laisvės TV“.

Tad pagrindiniai „Atsisveikinimo su Voldemortu“ kampanijos darbai:

1. Stebėtojai Vilnijos regiono apygardose. Jų visada būdavo per mažai. Ir tada nutinka taip, kad tomaševskinės apygardos iš anksto balsuoja tris keturis kartus aktyviau nei Lietuvos vidurkis, nes žino, kad neužteks pajėgų sužiūrėti visas apylinkes, visus globos namus ir ligonines. Todėl tikslas – paruošti mažiausiai 100 savanorių rinkimų stebėtojų trijose apygardose: Nemenčinės, Medininkų ir Šalčininkų. Artimiausiomis dienomis bus registracijos forma.

2. Viešumas. Laisvės TV vyks diskusijos apie tautines mažumas, tiriamasis reportažas apie gyvenimą Vilniaus rajone, bus kuriami aiškinamieji video, kodėl tomaševskininkai yra nesuinteresuoti gerais lietuviai ir lenkų santykiais.

3. Rinkėjų aktyvinimas. Kartu su reklamos specialistais ir pasitelkę socialinius tinklus pakviesime ateiti į rinkimus ir atsivesti dar 20 draugų ir kaimynų. Paraginsime užsienio lietuvius registruotis ir balsuoti. Už bet kurią iš 16 partijų. Arba už Harį Poterį, arba už Valdą Kazlauską. Bet dėl bendro tikslo, kad parlamente nebematytume tokių politikų kaip Jedinskis, Rozova, Narkevičius ir kompanija.

Jauniausius arba pirmą kartą balsuosiančius pasieksime per socialinių tinklų influencerius TikToke ir Instagram – „Ateik į rinkimus, išmesk Voldemortą“. Vyresniems bus skirta Facebooko kampanija ir Laisvės TV eteris.

O tuos, kurie nelabai naudojami socialiniais tinklais, pasieksime didžiausia mūsų priemone:

4. Laikraštis „Viso gero, Valdemarai“. Lietuvos lenkų žodžiais atskleidžiami tomaševskininkų tikslai ir pagrindiniai antivalstybiniai darbai. Kampanijos tikslas.

Paaiškinimas, kodėl balsuojant sugadinti biuletenį irgi yra pilietinės valios išraiška. TV programa ir horoskopai.

300 000 tiražu, o gal ir dar daugiau. Į kiekvienus namus.

Neslėpsiu, tam reikia pinigų ir jūsų pagalbos. Kategoriskai atsisakėme imti bent eurą iš bet kurios partijos, nes tikiu, kad atsisveikinti su Voldemortu galime dar kartą surėmę pečius.

Bus sudėtinga, nes pandemija ir toks tvyrantis nusivylimas politika nepadeda, bet aš tikiu, kad noras išvalyti Lietuvos politiką nuo jedinskių ir rozovų bus didesnis.

Laikraščio leidybai ir kitiems reikalams Laisvės TV atidarė specialią sąskaitą:

Všį Laisvės TV

17. Rinkiminės kampanijos metu Viešoji įstaiga „Laisvės TV“ išleido 300 000 tiražu politinės reklamos tikslais laikraštį „Viso gero, Valdemarai?“ (toliau – **Laikraštis**) (**Priedas Nr. 4**), kuriame skelbiama išskirtinai LLRA – KŠS ir jos vadovą Valdemarą Tomaševskį diskredituojanti medžiaga: teigiama, kad partijos tikslas išgyventi kiršinant lietuvius su lenkais, kad partijos lyderių pasisakymai yra prorusiški ir nukreipti prieš Lietuvos interesus ir kita. Leidinyje yra nurodomi skelbimai, iš kurių turinio seka, kad LLRA – KŠS perka balsus, teigiama, kad gali padėti laimėti valstybės viešuosius pirkimus už užmokestį ir dar kitokiais būdais tyčiojamosi iš LLRA – KŠS bei jos pirmininko. Valdemarą Tomaševskis vadinamas *vatniku*, *voldemortu*, *kenkėju*, *koloradu* ir *melagiu*. Leidinyje yra skleidžiama tikrovės neatitinkanti informacija apie kitus LLRA – KŠS narius. Leidinyje platinamas buvo 27 didžiausiuose Lietuvos miestuose išskyrus Vilniaus kraštą.

18. Laikraštis „Viso gero, Valdemarai?“ taip pat buvo platinamas ir internete⁶.

19. Pažymėtina, kad 2020 m. spalio 9 d., t. y. penktadienį, prieš pat rinkimus Viešoji įstaiga „Laisvės TV“ išleido ir aktyviai pradėjo viešojoje erdvėje, t. y. internete, platinti videoįrašą su lenkų ir lietuvių kalbos subtitrais (toliau – Videoįrašas)⁷, kuriame buvo atvirai tyčiojamosi iš LLRA – KŠS ir jos vadovo.

⁶ https://issuu.com/laisves_tv/docs/viso_gero_valdemarai_laikrastis_a2_570x400mm

⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=LI7A42jn5NA>

20. Andriaus Tapino ir jo valdomos „Laisvės TV“ pradėta neapykantos kurstymu paremta kampanija prieš LLRA-KŠS iššaukė nepamatuotą neapykantos protrūkį viešojoje erdvėje ir 2020 m. spalio 14 d. visuomeninio transliuotojo Lietuvos radijo ir televizijos laidų vedėjas Arūnas Valinskas DELFI televizijoje jau tiesiogiai eteryje pasisakė už LLRA – KŠS lyderio fizinį sunaikinimą (sušaudymą): „Tomaševskis yra absoliutus kolorado vabalas, kuris gaudamas finansavimą savo partijai iš Lietuvos valstybės biudžeto jis yra antivalstybininkas. Tokius reikėtų šaudyt šiaip jau. Po vieną į metus. Pradėt nuo jo.“⁸
21. Tokia retorika iššaukė tiek Lietuvos Respublikos valstybės institucijų, atskirų valdžios atstovų bei visuomenės veikėjų⁹, tiek ir užsienio šalių atstovų pasipiktinimą¹⁰, o Lietuvos Respublikos Generalinė Prokuratūra pranešė visuomenei, kad dėl neapykantos kurstymo yra pradėtas ikiteisminis tyrimas¹¹.
22. Be to žurnalisto Andriaus Tapino laidose „Laikykitės ten su Andriumi Tapinu“, kurios yra transliuojamos komercinėje Lietuvos ryto televizijoje, rinkimų metu buvo nuolat skleidžiamas rinkimų įstatymus pažeidžiantis turinys. Šis televizijos kanalas turi didelę auditoriją ir tokiu būdu buvo formuojama neigiama nuomonė apie politinės kampanijos dalyvį – LLRA - KŠS. Transliuojama laida neatitiko politinės reklamos žymėjimo ir finansavimo reikalavimų.

III. FAKTINĖS APLINKYBĖS DĖL BALSŲ SKAIČIAVIMO GRUBIŲ PAŽEIDIMŲ PANERIŲ-GRIGIŠKIŲ RINKIMŲ APYGARDOJE NR. 11

23. Iš Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo Nr. Sp – 252 priedo „Rinkimų rezultatai vienmandatėse rinkimų apygardose“ (Priedas Nr. 8; 212-234 eilutės) matyti, kad Vyriausioji rinkimų

⁸ <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/a-valinsko-zodziai-apie-tokiu-kaip-v-tomasevskis-saudyma-sukele-skandala-tai-ivardijama-kaip-neapykantos-kurstymas-56-1394314?copied;>

⁹ <https://zw.lt/wilno-wilenszczyzna/czeslaw-okinczyc-o-skandalicznej-wypowiedzi-valinskasa/www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/a-valinsko-zodziai-apie-tokiu-kaip-v-tomasevskis-saudyma-sukele-skandala-tai-ivardijama-kaip-neapykantos-kurstymas-56-1394314?copied;>

¹⁰ <https://sputniknews.lt/politics/20201019/13468262/Prokuratūra-del-Valinsko-zodziu-apie-Tomasevski-pradejo-ikiteismini-tyrima.html>;
https://www.google.com/search?q=prokurat%C5%ABra+valinskas+toma%C5%A1evskis&rlz=1C1EJFA_enLT665LT665&sxsrf=ALeKk03j9zKfUf4WkfnshTtnXePqRowUWg:1603649671140&ei=h8CVX-WUCJe43AOS8YuQCA&start=10&sa=N&ved=2ahUKEwil9PfHrNDsAhUXHHcKHZL4AoIQ8tMDegQIBBAz&biw=1266&bih=593;

<http://www.worldprnews.com/34485/1243/0/2c2dbe71237d40d0cfd768beabc3d5da1329dccc>

¹¹ <https://www.prokuraturos.lt/lt/naujienos/ikiteisminiai-tyrimai-ir-viesojo-intereso-gynimas/pradetas-ikiteisminis-tyrimas-del-viesu-pasisakymu-galimai-padarytos-nusikalstamos-veikos/7140>;
<https://www.vz.lt/verslo-aplinka/2020/10/19/prokuratūra-del-a-valinsko-zodziu-apie-v-tomasevski-pradejo-ikiteismini-tyrima>
[https://www.lrytas.lt/lietuvsdiena/aktualijos/2020/10/19/news/v-tomasevskis-del-a-valinsko-zodziu-apie-jo-susaudyma-zada-kreiptis-i-teisesauga-llra-kss-skelbia-apie-kitus-pazeidimus-16765916/;](https://www.lrytas.lt/lietuvsdiena/aktualijos/2020/10/19/news/v-tomasevskis-del-a-valinsko-zodziu-apie-jo-susaudyma-zada-kreiptis-i-teisesauga-llra-kss-skelbia-apie-kitus-pazeidimus-16765916/)

komisija nustatė, kad Panerių – Grigiškių rinkimų apygardoje Nr. 11 suskaičiuota iš viso rinkėjų – 32602, rinkimuose dalyvavo - 13299, t. y. 40,79% rinkėjų; reikalingas pakartotinis balsavimas, kuriame dalyvaus Rita Balčiūnienė ir Agnė Bilotaitė.

Ištrauka Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo Nr. Sp – 252 priedo „Rinkimų rezultatai vienmandatėse rinkimų apygardose“

11. Panerių–Grigiškių rinkimų apygarda

Iš viso rinkėjų: 32602

Dalyvavo rinkimuose: 13299, procentais: 40,79%

Rinkimų rezultatas: reikalingas pakartotinis balsavimas. Pakartotiniame balsavime dalyvaus Rita BALČIŪNIENĖ ir Agnė BILOTAITĖ

Kandidato vardas ir pavardė	Kandidatą iškėlė	Gavo balsų (iš viso)	Gavo balsų (proc. nuo galiojančių)	Gavo balsų (proc. nuo dalyvavusių)
Agnė BILOTAITĖ	Tėvynės sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai	3892	30.66	29.27
Rita BALČIŪNIENĖ	Laisvės partija	1585	12.48	11.92
Renata CYTACKA	Lietuvos lenkų rinkimų akcija - Krikščioniškų šeimų sąjunga	1492	11.75	11.22
Artūras SKARDŽIUS	Darbo partija	1304	10.27	9.81
Liutauras VIČKAČKA	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga	1243	9.79	9.35
Linas BALSYS	Lietuvos socialdemokratų partija	1145	9.02	8.61
Vydas GEDVILAS	Lietuvos žaliųjų partija	422	3.32	3.17
Jonas VIESULAS	Krikščionių sąjunga	402	3.17	3.02
Karolis STASIUKĖNAS	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis	344	2.71	2.59
Tomas KERŠIS	Lietuvos socialdemokratų darbo partija	280	2.21	2.11
Rimas ANDRIKIS	Partija LIETUVA – VISŲ	214	1.69	1.61
Andrej KAŽURO	Centro partija - tautininkai	191	1.50	1.44
Kristina ULEVIČIŪTĖ-ROGĖ	Partija „Laisvė ir teisingumas“	182	1.43	1.37
		12 696	100.00	

24. Iš Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo Nr. Sp – 252 priedo (212 – 234 eilutės) matyti, kad lyginant pirmųjų trijų rinkimuose dalyvaujančių asmenų rezultatus, tarp antrosios ir trečiosios vietų laimėtojų yra labai nedidelis skirtumas, t. y. skaičiuojant procentais nuo galiojančių biuletenių, skirtumas yra tik 0,73 proc., o skaičiuojant nuo visų dalyvavusių rinkėjų skaičiaus skirtumas yra tik 0,7 proc.
25. Atkreiptinas dėmesys, kad Panerių – Grigiškių rinkimų apygardoje Nr. 11 Vyriausia rinkimų komisija jau yra nustačiusi esminius Seimo rinkimų įstatymo pažeidimus. Vyriausiosios rinkimų komisijos 2020 m. spalio 18 d. sprendimu Nr. Sp-253 „Dėl Panerių – Grigiškių apygardos Nr. 11 rinkimų komisijos pirmininko Sauliaus Markelevičiaus atleidimo iš komisijos pirmininko ir nario pareigų“, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 3 punktu ir atsižvelgdama į tai, kad Panerių – Grigiškių apygardos Nr. 11 rinkimų komisijos pirmininkas Saulius Markelevičius neužtikrino tinkamo Seimo rinkimų įstatymo 16 straipsnio 1 dalies 8 papunktyje nustatytos apygardos rinkimų komisijos funkcijos vykdymo, tai yra, pasirašė faktinių duomenų neatitinkantį Panerių – Grigiškių rinkimų apygardos Nr. 11 balsų skaičiavimo protokolą, nusprendė atleisti Saulių Markelevičių, pasiūlytą Lietuvos socialdemokratų darbo partijos, iš Panerių – Grigiškių Nr. 11 apygardos rinkimų komisijos pirmininko ir nario pareigų bei paskyrė šios apygardos rinkimų komisijos pirmininku Pijų Savicką, pasiūlytą Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos, nuo 2020 m. spalio 19 d. (Priedas Nr. 10).
26. Darytina pagrįsta išvada, kad minėtu Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu Panerių – Grigiškių Nr. 11 rinkimų apygardoje jau yra nustatytas Seimo rinkimų įstatymo 16 straipsnio 1 dalies 8 punkto pažeidimas, t. y. galiojančiu Vyriausios rinkimų komisijos sprendimu yra nustatytas juridinis faktas, kad šios apygardos rinkimų komisijos pirmininkas pasirašė faktinių duomenų neatitinkantį Panerių – Grigiškių rinkimų apygardos Nr. 11 rinkimų komisijos balsų skaičiavimo protokolą bei padarė kitus įstatymų pažeidimus.
27. Taip pat, mums yra žinoma, kad sekmadienį, t. y. 2020 m. spalio 18 d., perskaičiavus balsus Panerių – Grigiškių apygardos Nr. 11 Trakų Vokės apylinkėje nustatyta, kad nesutampa visi balsai ir rezultatai. Vyriausios rinkimų komisijos nariams kilo įtarimų, kad apie 10 už vieną partiją paduotų biuletenių kandidatų reitingavimas galėjo būti atliktas ne pačių rinkimų biuletenį pildžiusių rinkėjų, o kitų asmenų. Anksčiau VRK pranešė, kad pažeidžiant įstatymus galėjo būti reitinguotas vienas Liberalų sąjūdžio kandidatas. Spaudoje buvo pranešta, kad po balsų perskaičiavimo Panerių-Grigiškių rinkimų

apygardoje VRK kreipėsi į teisėsaugą dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo dėl galimų neteisėtų įrašų balsavimo biuleteniuose.¹²

28. Spauldoje buvo nurodoma, kad perskaičiuojant nurodytai apygardai priskirtos Trakų Vokės rinkimų apylinkės suskaičiuotus daugiamandatės rinkimų apygardos biuletenius, VRK narių įtarimus taip pat sukėlė dalis įrašų, kuriuose daugiamandatės apygardos biuletenyje, žymint vienos konkrečios partijos sąrašą ir reitinguojant kandidatą yra padaryti skirtingų spalvų rašymo priemonėmis. Įtarimus sustiprino faktas, kad visi įrašai reitinguojant kandidatą padaryti tos pačios spalvos (galimai ta pačia) rašymo priemone, kas kelia įtarimų, kad įrašai reitinguojant konkretų kandidatą yra galimai padaryti to paties asmens (akivaizdžiai vienoda rašysena), nurodytas to paties kandidato numeris partijos priešrinkiminiame sąraše. Dėl tokių faktų kilo įtarimas dėl dokumentų klastojimo ir galimai komisijos nario papirkimo, nes Trakų Vokės rinkimų apylinkėje net 266 iš 1742 balsų nebuvo įskaičiuoti į protokolus, kas sudaro 1/6 dalį visų balsų.
29. Įtarimų sukėlė ir tai, kad visuose įtarimų sukėlusiuose biuleteniuose padarytas tik vienas reitingavimo įrašas (užpildytas tik pirmasis langelis), nors rinkėjams sudarytos galimybės pirmumo balsus skirti 5 kandidatams. Todėl įtariama, kad tokiu būdu, jau balsų skaičiavimo metu, galėjo būti neteisėtai atlikti papildomi įrašai tuose rinkimų biuleteniuose, kuriuose rinkėjai balsavo už vieną konkrečią partiją, tačiau nei vienam kandidatui neskyrė pirmumo balsų. Todėl, atsižvelgiant į tai, jog kyla pagrįstų įtarimų, kad aptariamu atveju galėtų būti padaryta nusikalstama veika, Vyriausioji rinkimų komisija kreipėsi į Vilniaus apskrities vyriausiąją policijos komisariatą ir Vilniaus apygardos prokuratūrą dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo dėl nusikalstamos veikos pagal Lietuvos Respublikos Baudžiamojo kodekso 173 straipsnį¹³.
30. Panerių – Grigiškių rinkimų vienmandatėje apygardoje taip pat buvo nustatytas šiurkštus ir reikšmingas biuletenių neatitikimas, t. y. balsadėžėje rasta biuletenių daugiau negu jų faktiškai buvo išduota rinkėjams. Iš viso buvo surasti 297 biuleteniai.
31. Kitas šiurkštus balsų skaičiavimo pažeidimas buvo nustatytas Panerių – Grigiškių apygardos Nr. 11 Užusienio (Nr. 464) rinkimų apylinkėje. Šioje apylinkėje buvo surasta net 55 biuleteniai be apylinkės rinkimų komisijos antspaudų, kurie laikomi negaliojančiais. Atkreiptinas dėmesys, kad tarp šių neužantspauduotų biuletenių net 16 – oje biuletenių buvo nurodyta, kad balsuota už LLRA – KŠS, o tai sudaro net 14 proc. nuo sugadintų biuletenių bendro skaičiaus. Tokie faktai leidžia daryti pagrįstą išvadą, kad šioje apygardoje rinkimų rezultatai galėjo būti klastojami.
32. Perskaičiuojant nurodytai apygardai priskirtos Trakų Vokės rinkimų apylinkės suskaičiuotus daugiamandatės rinkimų apygardos biuletenius, taip pat nustatytas šiurkštus ir reikšmingas neatitikimas Panerių – Grigiškių vienmandatėje apygardoje „balsadėžėje rasta biuletenių daugiau, negu jų buvo išduota rinkėjams“.

IV. FAKTINĖS APLINKYBĖS DĖL RINKIMŲ AGITACIJOS PAŽEIDIMO PANERIŲ-GRIGIŠKIŲ RINKIMŲ APYGARDOJE NR. 11

33. Panerių – Grigiškių rinkimų apygardoje iš viso yra 32 602 rinkėjai. Vyriausioji rinkimų komisija savo lėšomis išleido rinkiminį bukletą 9 500 egzempliorių tiražu, kuriame buvo pateikta informacija skirta rinkimams (Priedas Nr. 11). Šiame Vyriausiosios rinkimų komisijos rengtame leidinyje buvo nurodyta rinkimams skirta informacija apie kandidatus, taip pat ir apie Stanislav Ladinski. Faktiškai šis asmuo nesurinko reikiamų parašų skaičiaus ir net nebuvo įregistruotas kandidatu į Seimo rinkimus, t. y. jis rinkimuose nedalyvavo. Tokiu būdu, Panerių – Grigiškių Nr. 11 apygardos rinkėjus Vyriausioji rinkimų komisija suklaidino, nes jie gavo tikrovės neatitinkančią informaciją apie kandidatus, kurie dalyvauja rinkimuose, dėl kurių galima balsuoti ir kuriuos galima išrinkti. Toks tikrovės neatitinkančios informacijos apie dalyvaujančius Seimo rinkimuose kandidatus pateikimas yra vertintinas kaip rinkimų įstatymų šiurkštus pažeidimas, kuris neabejotinai turėjo esminės įtakos Seimo rinkimų rezultatams. Tikėtina, kad tam tikra dalis žmonių rinkėjo biuletenyje ieškojo būtent rinkimų informacijos

¹² Dėl įtartinų įrašų Panerių-Grigiškių apygardos balsavimo biuleteniuose VRK kreipėsi į teisėsaugą: <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/del-itartinu-irasu-paneriu-grigiskiu-apygardos-balsavimo-biuleteniuose-vrk-kreipesi-i-teisesauga-56-1394618?copied> -<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/del-itartinu-irasu-paneriu-grigiskiu-apygardos-balsavimo-biuleteniuose-vrk-kreipesi-i-teisesauga-56-1394618>

¹³ ten pat.

(lankstinuke) Vyriausiosios rinkimų komisijos oficialiai pateikto kandidato pavardės, o jos neradę, tikėtina supykdamo ir sugadindavo savo biuletenį. Tokiu būdu galima teigti, kad jeigu Vyriausioji rinkimų komisija nebūtų pateikusi tikrovės neatitinkančios informacijos rinkiminėje medžiagoje, tai tikėtina, kad sugadinti 600 rinkėjų balsų greičiausiai būtų atitekę LLRA - KŠS atstovei Renatai Cytackai.

34. Dėl balsų skaičiavimo ir rinkiminės agitacijos taisyklių pažeidimo Panerių – Grigiškių rinkimų apygardoje LLRA – KŠS kartu su pareiškėja Renata Cytacka kreipėsi su skundu į Lietuvos Vyriausiąjį Administracinį Teismą (toliau - LVAT), kuris 2020 m. spalio 22 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. R-111-261/2020 (Priedas Nr. 12) atsisakė priimti pareiškėjų skundą motyvuodamas *inter alia* tuo, kad toks skundas neteismingas teismui, nes Seimo rinkimų įstatymo 86 straipsnio 6 dalyje įtvirtinta, kad partijos, iškėlusios kandidatus į Seimo narius, kandidatai į Seimo narius Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimus arba jos atsisakymą nagrinėti skundus dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimų ne vėliau kaip per 24 valandas po to, kai oficialiai paskelbiami rinkimų galutiniai rezultatai, gali apskųsti Seimui ar Respublikos Prezidentui. Tokiais atvejais Seimas ar Respublikos Prezidentas ne vėliau kaip per 48 valandas kreipiasi į Konstitucinį Teismą su paklausimu dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimo.

V. LLRA – KŠS IR JOS ATSTOVŲ VYRIAUSIAJAI RINKIMŲ KOMISIJAI PATEIKTI SKUNDAI IR VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS SPRENDIMAI

35. 2020 m. rugsėjo 21 d. LLRA – KŠS pateikė skundą Vyriausiajai rinkimų komisijai dėl skleidžiamos šmeižikiško pobūdžio informacijos ir Seimo rinkimų įstatymo bei kitų teisės aktų pažeidimų (toliau- skundas I) (Priedas Nr. 13), kuriame nurodė, kad politinės kampanijos laikotarpiu, viešojoje erdvėje pasirodė informacija, kuri aktyviai skleidžiama visuomenės informavimo priemonėmis, socialinėse medijose. Informacijos turinys akivaizdžiai nukreiptas prieš politinės kampanijos dalyvį – LLRA –KŠS, jos pirmininką ir kandidatus į Seimą nuo šios partijos. Neigiamam turiniui formuoti pasitelkti kitų politinės kampanijos dalyvių kandidatai ir visuomenininkai. Akivaizdu, kad politinės kampanijos laikotarpiu itin aktyvi Andriaus Tapino agitacija yra nukreipta prieš LLRA - KŠS, pažeidžiant galiojančius teisės aktus ir siekiant politinių tikslų. Šiame neigiamos politinės reklamos projekte dalyvaujantys visuomenininkai ir politologai su Andriumi Tapinu priešakyje nuolat visais įmanomais sklaidos kanalais skleidė tikrovės neatitinkančią, šmeižikišką informaciją, kuria buvo siekiama paveikti rinkėjų valią. Šiame skunde buvo prašoma Vyriausios rinkimų komisijos užtikrinti, kad rinkimai vyktų remiantis Konstitucijoje ir įstatymuose įtvirtintais demokratinių rinkimų principais ir garantuoti vienodą rinkimų įstatymų taikymą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, kontroliuoti politinių partijų ir politinių organizacijų, politinių kampanijų finansavimą ir vadovaujantis Seimo rinkimų įstatymo 50 straipsnio 1, 2, 3 dalimis, 52 ir 53 straipsnio nuostatomis, taip pat Politinių kampanijų finansavimo įstatymo 15, 16, 19, 21 ir 23 straipsnių nuostatomis, nedelsiant įvertinti pradėtą neigiamą šmeižto kampaniją prieš politinės kampanijos dalyvį, šios politinės kampanijos organizatorių statusą politinės kampanijos laikotarpiu, planuojamų veiklų finansavimo šaltinius, atskaitomybę ir finansavimo limitų ribų užtikrinimą, deklaruotų kampanijos veiklų atitikimą aukščiau paminėtų įstatymų nuostatomis bei užkardyti galimus įstatymų ir demokratijos procesų pažeidimus.
36. LLRA – KŠS 2020 m. spalio 3 d. Vyriausiajai rinkimų komisijai persiuntė šmeižikišką leidinį, kurį platino Andrius Tapinas ir Viešojo įstaiga „Laisvės TV“, kuris buvo nepažymėtas kaip politinė reklama, o taip pat nedeklaruotas jo finansavimo šaltinis, kuris gali būti neteisėtas arba gautas iš trečiųjų šalių. Atstovė dar kartą paprašė įvertinti šią informaciją pagal galiojančius įstatymus kaip šiurkštų rinkimų įstatymų pažeidimą (Priedas Nr. 14).
37. LLRA – KŠS 2020 m. spalio 6 d. Vyriausiajai rinkimų komisijai pateikė raštą „Dėl galimų Seimo rinkimų ir politinės kampanijos finansavimo pažeidimų (Priedas Nr. 15), kuriame nurodė, kad žurnalistas Andrius Tapinas aktyviai įsijungęs į vykstančią politinę kampaniją tendencingai vykdo agitaciją, nukreiptą prieš LLRA - KŠS ir jos kandidatus ir kad jis socialinio tinklo *Facebook* paskyroje pasidalino nauju vaizdo įrašu, kuriuo agituoja už vienus kandidatus ir stengiasi nuteikti rinkėjus prieš LLRA - KŠS. Vaizdo agitacinė medžiaga nėra žymima, kaip politinė reklama, nors pagal turinį atitinka rinkiminę agitaciją ir ja siekiama paveikti rinkėjų valią. Taip pat nėra nurodoma platinamos politinės reklamos finansavimo šaltiniai.

38. LLRA – KŠS 2020 m. spalio 14 d. Vyriausiajai rinkimų komisijai pateikė raštą „Dėl žurnalisto Andriaus Tapino tendencingai platinamos politinės reklamos“ (Priedas Nr. 16), kuriame prašė imtis priemonių dėl nepažymėtos politinės reklamos ir kitų pažeidimų.
39. Ryšium su šiurkščiais Seimo rinkimų įstatymo bei kitų įstatymų pažeidimais LLRA – KŠS tą pačią dieną, t. y. 2020 m. spalio 14 d., Vyriausiajai rinkimų komisijai pateikė skundą (Priedas 17), kuriame detaliai nurodė jų atžvilgiu daromus rinkimų įstatymų pažeidimus, prašydama panaikinti Seimo rinkimų pirmojo turo daugiamandatėje rinkimų apygardoje rezultatus ir nurodė visą eilę rinkimų tvarkos pažeidimų faktų.
40. LLRA – KŠS 2020 m. spalio 29 d., Vyriausiajai rinkimų komisijai pateikė dar vieną skundą (Priedas 18) „Dėl balsų perskaičiavimo“, kuriame nurodė informaciją apie Seimo rinkimų įstatymo pažeidimus balsuojant ir skaičiuojant rinkėjų balsus užsienio diplomatinėse atstovybėse, t. y. kad Lietuvos Respublikos ambasada Vokietijos Federacinėje Respublikoje balsų skaičiavimo procedūras pradėjo spalio 7 d., 16.00 val., kas prieštarauja Seimo rinkimų įstatymui ir Vyriausiosios rinkimų komisijos patvirtintai tvarkai. Šį faktą patvirtino Ambasados atstovas Martynas Lukoševičius. Šioje apygardoje balsų skaičiavimo procedūra vyko kitaip negu kitose 70 rinkimų apygardų, kas galėjo lemti balsų klastojimo galimybes, kadangi kaip žinia, tik retais atvejais užsienyje balsavimo procesas yra stebimas ir prižiūrimas stebėtojų. Taip pat nurodė, kad yra gavę informaciją ir dėl kitose diplomatinėse atstovybėse gautų pažeistų vokų, rinkėjų skundų dėl negautų vokų su biuleteniais, neapskaitytų balsų, kai asmenys balsavę už tam tikrus kandidatus atitinkamoje atstovybėje VRK skelbiamoje balsavimo statistikoje mato nulį balsų už partiją, kuriai faktiškai atidavė balsą. Atsižvelgiant į eilę pažeidimų ir netikslumų organizuojant balsavimo užsienyje procedūras ir aplaidų balsų skaičiavimą, LLRA - KŠS šiuo raštu prašė Vyriausiosios rinkiminės komisijos perskaičiuoti užsienyje atiduotus balsus daugiamandatėje apygardoje 2020 m. Seimo rinkimuose.
41. Dėl visų LLRA-KŠS pareiškimų (šios skundo 30-35 punktai) Vyriausioji rinkimų komisija yra priėmė tokius sprendimus.
42. Vyriausiosios rinkimų komisija 2020 m. spalio 18 d. sprendimu Nr. Sp-253 „Dėl Panerių – Grigiškių apygardos Nr. 11 rinkimų komisijos pirmininko Sauliaus Markelevičiaus atleidimo iš komisijos pirmininko ir nario pareigų“, nusprendė atleisti Saulių Markelevičių, pasiūlytą Lietuvos socialdemokratų darbo partijos, iš Panerių – Grigiškių Nr. 11 apygardos rinkimų komisijos pirmininko ir nario pareigų bei paskyrė šios apygardos rinkimų komisijos pirmininku Pijų Savicką, pasiūlytą Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos, nuo 2020 m. spalio 19 d.
43. Vyriausioji rinkimų komisija 2020 m. spalio 31 d. priėmė sprendimą Nr. Sp-255 „Dėl 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų daugiamandatėse rinkimų apygardose pripažinimo negaliojančiais“, kuriuo nusprendė netenkinti 2020 m. rugsėjo 21 d. LLRA - KŠS prašymo pripažinti Seimo rinkimų rezultatus daugiamandatėje rinkimų apygardoje negaliojančiais.
44. Vyriausioji rinkimų komisija 2020 m. spalio 31 d. priėmė sprendimą Nr. Sp-254 „Dėl akcijų „Viso gero, Voldemortai“ ir „Viso gero, Valdemarai“ 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinės kampanijos metu“, kuriuo pripažino, kad leidinys „Viso gero, Valdemarai?“ yra laikytinas neigiama LLRA - KŠS politine reklama, tačiau nepripažino, kad apmokėjus politinės reklamos išlaidas ne iš politinės kampanijos sąskaitoje esančių lėšų buvo pažeista Politinių kampanijų finansavimo įstatymo) 14 straipsnio 1 dalis.

VI. TEISINĖ ARGUMENTACIJA

DĖL SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO PAŽEIDIMŲ

45. Seimo rinkimų įstatymo 89 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „Partijos kandidatų sąrašas gali gauti Seimo narių mandatų (dalyvauja skirstant mandatus) tik tada, jeigu už jį balsavo ne mažiau kaip 5 procentai rinkimuose dalyvavusių rinkėjų [...]“.
46. Įstatymo 91 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad: „Vyriausioji rinkimų komisija gali pripažinti rinkimų rezultatus rinkimų apygardoje negaliojančiais, jeigu nustato, kad šio įstatymo 5¹ straipsnio 1

dalies ar kiti šiurkštūs įstatymų pažeidimai, padaryti rinkimų apylinkėje arba rinkimų apygardoje, arba dokumentų suklastojimas ar jų praradimas turėjo esminės įtakos rinkimų rezultatams, arba pagal balsų skaičiavimo protokolus ar kitus rinkimų dokumentus negalima nustatyti šių esminių rinkimų rezultatų: 2) daugiamandatėje rinkimų apygardoje – kandidatų sąrašų, dalyvaujančių paskirstant mandatus, arba kandidatų sąrašui tenkančių mandatų skaičių galima nustatyti tik daugiau kaip vieno mandato tikslumu.“ Straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad: „Rinkimai negali būti skelbiami negaliojančiais, jeigu neginčijamai nustatyti rinkimų rezultatai leidžia nustatyti esminius rinkimų rezultatus“.

47. Seimo rinkimų įstatymo 52 ir 53 straipsniuose yra numatyta, kad jeigu Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus kandidatus ir kandidatų sąrašus, visuomenės informavimo priemonė paskelbia kandidatą į Seimo narius ar kandidatų sąrašą iškėlusią partiją kompromituojančią medžiagą (vėliausiai tokius duomenis galima skelbti: visuomenės informavimo priemonėje, kuri leidžiama daugiau kaip tris kartus per savaitę, likus 5 dienoms iki rinkimų, kitose visuomenės informavimo priemonėse – 10 dienų iki rinkimų, bet visais atvejais kompromituojanti medžiaga apie kandidatą gali būti paskelbta ne vėliau kaip priešpaskutiniame iki rinkimų visuomenės informavimo priemonės leidinio numeryje), ji privalo suteikti galimybę kandidatui pareikšti atsakomąją nuomonę, kurią sudaro paskelbtos kompromituojančios medžiagos trumpas išdėstymas ir kandidato atsakymas. Minėtose teisės normose nustatyta, kad kompromituojančia kandidatą medžiaga pripažįstama tokia medžiaga, kuria siekiama paveikti rinkėjus, kad šie nebalsuotų už konkretų kandidatą, ir kurioje pranešama kandidatą negatyviai apibūdinanti žinia.
48. Tiek Andrius Tapinas, tiek Viešoji įstaiga „Laisvės TV“ pažeidė Seimo rinkimų įstatymo 52 ir 53 straipsnyje nustatytus imperatyvius draudimus skleisti kompromituojančią medžiagą apie kandidatą ir /ar kandidatų sąrašą iškėlusią partiją iki rinkimų likus 10 dienų, taip pat imperatyvų tų pačių teisės normų reikalavimą kiekvienu atveju suteikti galimybę kandidatui ir /ar kandidatų sąrašą iškėlusiai partijai pateikti savo atsakomąją nuomonę. Pavyzdžiui, 2020 m. spalio 9 d. Andrius Tapinas asmeninėje paskyroje paskelbė videoįrašą, kuris neabejotinai priskirtinas kompromituojančiai medžiagai pagal Seimo rinkimų įstatymo 52 ir 53 straipsnius. Be to, apie LLRA – KŠS draudžiamuoju laikotarpiu buvo platinamas popierinis laikraštis ir internete buvo viešai prieinama elektroninė jo versija.
49. Draudžiamu laikotarpiu paskleistos kompromituojančios medžiagos kiekis, jos skleidimo mastas ir intensyvumas akivaizdžiai patvirtina, kad tokios informacijos skleidimas sudarė itin šiurkščius Seimo rinkimų įstatymo 52 ir 53 straipsnių pažeidimus, kurie negalėjo neturėti įtakos Seimo narių rinkimų rezultatams.

VII. DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ KAMPANIJŲ FINANSAVIMO IR FINANSAVIMO KONTROLĖS ĮSTATYMO REIKALAVIMŲ PAŽEIDIMO

50. **Sutinkamai su Politinių kampanijų finansavimo 2 straipsnio 7 dalimi** politinė kampanija – šiame įstatyme nustatytu laikotarpiu politinės kampanijos dalyvių, rinkėjų ir kitų fizinių bei juridinių asmenų atliekama veikla, susijusi su Seimo, Respublikos Prezidento rinkimais, rinkimais į Europos Parlamentą, savivaldybių tarybų rinkimais ar referendumu, o sutinkamai su to paties straipsnio 8 dalies nuostatomis politinė reklama – valstybės politiko, politinės partijos, politinės partijos nario, politinės kampanijos dalyvio, jų vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokestį ar neatlygintinai politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp politinių kampanijų skleidžiama informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendume arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė partija, politinės partijos narys ar politinės kampanijos dalyvis, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa.
51. Darytina pagrįsta išvada, kad žurnalisto Andriaus Tapino ir jo valdomos „Laisvės TV“ vykdoma veikla vertintina kaip politinė kampanija ir politinė reklama, kuriai atitinkamai taikomi PKFIFKĮ reikalavimai.
52. Kampanijų finansavimo įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje numatyta, kas laikoma šiurkščiais šio įstatymo pažeidimais. (viso 11 punktų).

53. Vyriausioji rinkimų komisija pripažino, kad Viešosios įstaigos Laisvės TV platintas leidinys „Viso gero, Valdemarai?“ yra laikytinas neigiamą LLRA - KŠS politinę reklamą, kurios išlaidas buvo apmokėtos ne iš politinės kampanijos sąskaitoje esančių lėšų, todėl tai vertinamas kaip Politinių kampanijų finansavimo įstatymo pažeidimas.
54. Nors Politinių kampanijų finansavimo įstatymas nereglamentuoja trečiųjų asmenų dalyvavimo politinėje kampanijoje, tačiau jų atžvilgiu šio įstatymo nuostatos taikomos pagal analogiją.
55. Pagal 2018 m. birželio 19 d. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu Nr. Sp-75 (nauja redakcija nuo 2020 m. balandžio 25 d.) patvirtintų „Rekomendacijų dėl politinės reklamos skleidimo politinės kampanijos laikotarpiu“ 3 ir 3.5 punktus: *„politine reklama nelaikoma trečiųjų asmenų platinama informacija apie politinę partiją, kandidatą, kitus politinės kampanijos dalyvius, kol ji nėra neįprastai dažna arba jai parengti nereikia finansinio indėlio. Siekiant neklaidinti informacijos gavėjų dėl tikrojo informacijos paskelbimo tikslo, rekomenduojama pažymėti nurodant informacijos rengėją (užsakovą) ir finansavimo šaltinį“*.
56. Šiuo atveju trečiojo asmens VŠĮ Laisvės TV veikla skleidžiant informaciją apie kampanijos dalyvius pareikalavo finansinio indėlio ir buvo finansuojama iš tam tikslui iš fizinių asmenų surinktomis lėšomis, todėl ji šioje dalyje prilyginama politinei reklamai pagal Politinių kampanijų finansavimo įstatymą, kuri turėjo reikšmingos įtakos rinkėjų apsisprendimui balsuoti 2020 m. Seimo rinkimuose.
57. Šiuo atveju buvo pažeisti beveiki visi nustatyti reikalavimai, nes Andrius Tapinas ir Viešoji įstaiga „Laisvės TV“ politinės reklamos nežymėjo, nedeklaravo ir nevykdė kitų reikalavimų politinei reklamai ir agitacijai.
58. Nors Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendime yra nurodoma, kad leidinio „Viso gero, Valdemarai?“ leidybos ir platinimo išlaidos sudarė 14 844,57 Eur ir tai, Vyriausiosios rinkimų komisijos vertinimu, yra 1,24 proc. išlaidų limitu, tačiau, atkreiptinas dėmesys, kad Laisvės TV ir Andriaus Tapino skleidžiamos politinės reklamos apimtys buvo gerokai didesnės. Ją sudarė ne tik leidinys, bet ir videoįrašas (klipas), televizijos programos, kita informacijos sklaida, todėl Vyriausioji rinkimų komisija nepagrįstai tokių daugybinių rinkimų įstatymų pažeidimų nepripažino šiurkščiu Politinių kampanijų finansavimo įstatymo pažeidimu.

VIII. DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VISUOMENĖS INFORMAVIMO ĮSTATYMO PAŽEIDIMO

59. Nors Viešoji įstaiga „Laisvės TV“ nėra registruota Lietuvos Respublikos Kultūros ministerijos informacinėje sistemoje kaip viešosios informacijos rengėja ar skleidėja, tačiau pagal jos veiklos pobūdį bei galiojančius teisės aktus bei teisminę praktiką¹⁴, ši įstaiga laikytina viešosios informacijos rengėja bei skleidėja, todėl jos bei žurnalisto Andriaus Tapino veikla taip pat reglamentuojama pagal Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymą ir jame nustatytus informacijos laisvės principus.
60. Teismų praktikoje¹⁵ yra nurodyta, kad socialiniame tinkle „Facebook“ paskleista informacija tiek turinio, tiek formos aspektu nėra laikomos tradicinėmis visuomenės informavimo priemonėmis, kurios skirtos informuoti visuomenę ją dominančiomis ir aktualiomis temomis, tačiau sutinkami su teisminės praktikos suformuluotomis taisyklėmis, Lietuvos Respublikos Visuomenės informavimo įstatymą (toliau – Visuomenės informavimo įstatymas) reikia aiškinti plečiamai, apimant ne tik tradicines, bet ir šiuolaikines, nors tiesiogiai ir nereglamentuotas elektroninių visuomenės informavimo priemonių formas, dėmesį kreipiant ne į formaliuosius tokių informavimo priemonių organizavimo požymius, o į jų realiai vykdomas funkcijas. Tokiu

¹⁵ LVAT 2009 m. balandžio 20 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-444-70/2009;

principu vadovaujasi ir Vyriausioji rinkimų komisija, kuri yra patvirtinusi politinės reklamos skleidimo tvarką socialiniuose tinkluose, o taip pat priima sprendimus dėl žymiai menkesnių pažeidimų socialiniuose tinkluose, pavyzdžiui, dėl atskirų atsitiktinių pasisakymų politinėmis temomis.

61. Darytina pagrįsta išvada, kad įvertinus informacinių technologijų plėtrą, spartų jų vystymąsi ir šio proceso nulemtą visuomeninių santykių kaitą, pagal tam tikrus požymius: informacijos viešumą, jos sklaidą ir prieinamumą, veiklos metodus ir galimybę kontroliuoti informaciją, konkreti socialinio tinklo paskyra, šiuo atveju Andriaus Tapino asmeninė paskyra socialiniame tinkle „Facebook“ bei jo valdoma bei kontroliuojama Viešosios įstaigos „Laisvės TV“, platinama internetinėje erdvėje, visiškai atitinka informacinės visuomenės informavimo priemonės kriterijus, nepaisant to, kad socialinio tinklo paskyros ir jos valdytojo veikla bei teisinis statusas nėra specifiškai reglamentuoti Visuomenės informavimo įstatyme. Akivaizdu, kad tai negali sudaryti pagrindą teigti, kad socialinio tinklo paskyros valdytojas ar internetu transliuojama televizija apskritai yra eliminuojamas iš teisinio reguliavimo sferos arba toks asmuo (šiuo atveju – Andrius Tapinas ir „Laisvės TV“) pagal vykdomą veiklą negali būti prilyginamas viešosios informacijos rengėjui (skleidėjui), o jo valdoma paskyra, kuria teikiama tam tikro turinio informacija visuomenei – visuomenės informavimo priemonei ir/ar transliuotojui.
62. Tokiu būdu, socialiniame tinkle „Facebook“ esančios paskyros „Andrius Tapinas“ ir/ar „Laisvės TV“ valdytojų atžvilgiu, kurie kartu yra ir viešosios informacijos rengėjos bei skleidėjos, taip pat jų veiklai rengiant ir viešai skleidžiant informaciją savo paskyrose, esančiose socialiniame tinkle „Facebook“ ir internetu platinamai „Laisvės TV“ yra taikomos Visuomenės informavimo įstatymo nuostatos, numatančios viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų teises, pareigas ir atsakomybę pagal Visuomenės informavimo įstatymą ir žurnalistikos etikos standartus.
63. Nors Konstitucijos 25 straipsnio 1 dalis užtikrina kiekvienam žmogui Lietuvoje teisę turėti įsitikinimus ir juos laisvai reikšti, tačiau to paties straipsnio 4 dalis nustato, kad laisvė reikšti įsitikinimus ir skleisti informaciją nesuderinama su nusikalstamais veiksmais-tautinės, rasinės, religinės ar socialinės neapykantos, prievartos bei diskriminacijos kurstymu, šmeižtu ir dezinformacija.
64. Visuomenės informavimo įstatymo 3 straipsnio 2 dalis įpareigoja viešosios informacijos rengėjus, skleidėjus, žurnalistus ir leidėjus savo veikloje vadovautis visuomenės informavimo principais, įskaitant bet neapsiribojant, pakantos bei pagarbos žmogui principais.
65. Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 3 punkte visuomenės informavimo priemonėse draudžiama skelbti informaciją, kurioje kurstoma smurtauti, fiziškai susidoroti su žmonių grupe ar jai priklausančiu asmeniu dėl amžiaus, lyties, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, negalios, tikėjimo, įsitikinimų, pažiūrų ar religijos pagrindu (VII 2018 m. sausio 12 d. redakcija).
66. Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo etikos kodekso (toliau - Etikos kodeksas) 3 straipsnyje yra nurodyta, kad perteikdami įvairias nuomones, žurnalistai, viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai negali skleisti nuomonių, kurios pažeistų teisę ir etiką. Nuomonės turi būti reiškiamos etiškai.
67. Etikos kodekso 4 straipsnyje yra įtvirtinta nuostata, kad žurnalistai, viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai privalo užtikrinti, kad nuomonė būtų reiškiamą sažiningai ir etiškai.
68. Etikos kodekso 48 straipsnis draudžia žurnalistams, viešosios informacijos rengėjams ir skleidėjams žeminti ar šaipytis iš žmogaus pavardės, rasės, tautybės, etniškumo, jo religinių įsitikinimų, ir kt.
69. Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliucijos Nr. 1003 (1993) „Dėl žurnalistikos etikos“, kurią Lietuvos Respublikos Seimas yra patvirtinęs 1995 m. nutarimu, 33 punkte yra įtvirtinta, kad informavimo priemonių moralinė pareiga yra ginti demokratines vertybes: pagarbą

žmogaus orumui, siekiamą spręsti problemas taikiomis, tolerantiškomis priemonėmis ir todėl priešintis smurtui, neapykantos ir konfrontacijos kurstymui.

70. Žurnalistas Andrius Tapinas ir viešoji įstaiga „Laisvės TV“, vykdydama politinę kampaniją, nukreiptą prieš LLRA-KŠS, Seimo rinkimų metų pažeidė Visuomenės informavimo įstatymą bei visuomenės informavimo principus ir šie pažeidimai turėjo esminės įtakos rinkimų rezultatams.

IX. DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS LABDAROS IR PARAMOS ĮSTATYMO REIKALAVIMŲ PAŽEIDIMO

71. Viešoji įstaiga „Laisvės TV“ nuo 2016 m. spalio 4 d. yra registruota Valstybinėje mokesčių inspekcijoje (toliau – VMI) kaip paramos gavėja¹⁶. Lėšas televizijos išlaikymui ji renka „Patreon“ platformoje, televiziją galima remti ir naudojantis „Bitcoin“, „PayPal“ ir „Paysera“ paslaugomis. Šiuo metu televizija turi daugiau nei 4 tūkstančius rėmėjų, o kas mėnesį žiūrovų skiriama suma siekia apie 14,4 tūkstančių JAV dolerių. 2020 m. gegužę „Youtube“ svetainėje „Laisvės TV“ paskyra turėjo virš 126 tūkstančių prenumeratorių, o jos laidos buvo peržiūrėtos daugiau nei 44 mln. kartų¹⁷.
72. Dėl nurodytų aplinkybių Viešosios įstaigos „Laisvės TV“ veiklai taikytini Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo (toliau – **Labdaros ir paramos įstatymas**) reikalavimai.
73. Pagal Labdaros ir paramos įstatymo (2017 m. sausio 1 d. redakcija) 11 straipsnio 2 dalies nuostatas juridiniai asmenys, kurie turi teisę gauti paramą, privalo atskirai tvarkyti gaunamos paramos apskaitą bei pateikti VMI mėnesio ir metinę ataskaitas apie gautą paramą ir jos panaudojimą, apie jų pačių suteiktą paramą ir (arba) labdarą, taip pat apie savo veiklą, susijusią su šio įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje nurodytų visuomenei naudingų tikslų įgyvendinimu. Juridiniai asmenys mėnesio ataskaitą teikia tais atvejais, kai nuo kalendorinių metų pradžios iš vieno paramos teikėjo gautos paramos arba šių juridinių asmenų vienam paramos ir (arba) labdaros gavėjui suteiktos paramos ir (arba) labdaros suma viršija 15 000 eurų.
74. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Labdaros ir paramos įstatymo 3 straipsnio 2 dalimi paramos tikslas – teikti paramos dalykus šiame įstatyme nurodytiems paramos gavėjams jų įstatuose numatytiems visuomenei naudingiems tikslams. Tokiais tikslais pagal šio straipsnio 3 dalies nuostatas laikoma: veikla, kuri vykdoma tarptautinio bendradarbiavimo, žmogaus teisių apsaugos, mažumų integracijos, kultūros, religinių ir etinių vertybių puoselėjimo, švietimo, mokslo ir profesinio tobulinimo, neformaliojo ir pilietinio ugdymo, sporto, socialinės apsaugos ir darbo, sveikatos priežiūros, nacionalinio saugumo ir gynybos, teisėtovos, nusikalstamumo prevencijos, gyvenamosios aplinkos pritaikymo ir būsto plėtros, autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugos, aplinkos apsaugos ir kitose visuomenei naudingomis ir nesavanaudiškomis pripažįstamose srityse.
75. Sutinkamai su Labdaros ir paramos įstatymo 10 straipsnio 2 dalies nuostatomis kaip parama gautos piniginės lėšos negali būti naudojami politinėms partijoms, valstybės politikams, politinei reklamai ar politinėms kampanijoms finansuoti ir politinių kampanijų dalyvių politinių kampanijų laikotarpiu atsiradusiems ar su politinėmis kampanijomis susijusiems skolos įsipareigojimams padengti.
76. Dėl Labdaros ir paramos įstatymo pažeidimų LLRA-KŠS yra padavusi skundą VMI (Priedas Nr. 9).
77. Darytina pagrįsta išvada, kad viešoji įstaiga „Laisvės TV“ aktyviai rinkdama paramą iš visuomenės ir šią paramą naudodama politinei kampanijai, grubiai pažeidė Labdaros ir paramos įstatymo 3 straipsnio 2 dalies, 10 straipsnio 2 dalies nuostatas ir šie pažeidimai turėjo esminės įtakos rinkimų rezultatams.

X. DĖL ĮSTATYMŲ PAŽEIDIMŲ TEISINIO VERTINIMO IR PAŽEIDIMŲ ESMINĖS ĮTAKOS RINKIMŲ REZULTATAMS

¹⁶ <https://www.vmi.lt/pp/paramaForma/parama.aspx>

¹⁷ <https://lt.wikipedia.org/wiki/Laisv%C4%97s>

78. Teisės doktrinoje yra laikomasi nuomonės, kad šiurkščiu įstatymų pažeidimu yra laikomi veiksmai, kurie yra atlikti turint tikslą paveikti rinkėjų valią dėl konkrečių politinių partijų ar kandidatų arba asmenų ir taip trukdyti piliečiams įgyvendinti rinkimų teisę.¹⁸
79. LLRA – KŠS giliu įsitikinimu, tiek Andriaus Tapino, tiek ir jo valdomos Viešosios įstaigos „Laisvės TV“ itin plataus pobūdžio aktyvūs veiksmai, nukreiptini išskirtinai prieš vieną politinę partiją – LLRA-KŠS – skleidžiant itin neigiamą, šmeižikišką pobūdžio informaciją apie LLRA – KŠS, jos pirmininką bei jos atstovus kvalifikuotini pagal Seimo rinkimų įstatymo 91 straipsnio 2 dalį, kaip šiurkštūs įstatymų pažeidimai, turėję esminę įtakos 2020 m. Seimo rinkimų daugiamandatėje apygardoje ir vienmandatėse apygardose rezultatams. Toliau pateikiami detalūs paaiškinimai dėl padarytų šiurkščių Seimo rinkimų įstatymo ir kitų įstatymų pažeidimų.
80. Manydama, kad visa savo informacine kampanija, nukreipta prieš pareiškėją, buvo grubiai pažeidžiama pasyvioji konstitucinė pareiškėjos rinkimų teisė, LLRA – KŠS ne kartą iki rinkimų dienos kreipėsi dėl šio nurodyto šiurkštaus įstatymo pažeidimo į Vyriausiąją rinkimų komisiją (šio skundo 30-35 punktai), tačiau jokio šios institucijos atsakymo ar skundo tyrimo rezultato iki pat rinkimų pabaigos nebuvo. Toks Vyriausiosios rinkimų komisijos neveikimas iki pat rinkimų pabaigos leido Andriui Tapinui ir Viešajai įstaigai „Laisvės TV“ tęsti netrukdomai plataus pobūdžio neteisėtus veiksmus pareiškėjos atžvilgiu, t. y. leido daryti neteisėtą įtaką rinkėjų valiai, todėl tokie rinkimų įstatymų pažeidimai turėtų būti vertintini kaip šiurkštūs, nes jie turėjo esminės įtakos rinkimų rezultatams. .
81. Sutinkamai su Seimo rinkimų įstatymo 50 straipsnio nuostatomis, rinkimų agitacija gali būti įvairių formų ir būdų, išskyrus tuos, kurie pažeidžia Konstituciją ir įstatymus, prieštarauja moralei, teisingumui ar visuomenės darnai, neatitinka sąžiningų ir garbingų rinkimų. To paties straipsnio 3 dalis numato, kad politinės reklamos žymėjimo reikalavimai nustatomi įstatymuose, politinės reklamos žymėjimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija
82. Vyriausioji rinkimų komisija 2010 m. rugsėjo 10 d. sprendimu Nr. Sp – 58 (2019 m. gruodžio 19 d. sprendimo Nr. Sp-439 redakcija) patvirtinto Politinės reklamos žymėjimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 3 punktas numato, kad politinė reklama – tai valstybės politiko, politinės partijos, politinės partijos nario, politinės kampanijos dalyvio, jų vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokestį ar neatlygintinai politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp politinių kampanijų skleidžiama informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendume arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė partija, politinės partijos narys ar politinės kampanijos dalyvis, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa.
83. Akivaizdu, kad Andrius Tapinas visą informacinę prieš pareiškėją nukreiptą kampaniją vykdė itin plačiu mastu. Visa šia politine kampanija buvo siekiama politinių tikslų, t. y. kad LLRA – KŠS neperžengtų 5 procentų balsavusių rinkėjų balsų barjero ir negautų nei vieno mandato daugiamandatėje apygardoje. Taigi šis viešosios informacijos rengėjas ir skleidėjas tokią informaciją skleidė turėdamas interesą paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose, taigi visa kampanijos metu skleista informacija turėjo būti pažymėta kaip politinė reklama.
84. Pažymėtina, kad Seimo rinkimuose dalyvavo ir nauja partija – Laisvės partija, kurios pavadinimas sutampa su Andriaus Tapino valdomos Viešosios įstaigos „Laisvės TV“ pavadinimu, o pats Andrius Tapinas ne kartą viešai skelbė, kad jis palaiko ir ragina balsuoti už Laisvės partijos iškeltus kandidatus, nesilaikant įstatymo reikalavimų dėl politinės reklamos ir agitacijos žymėjimo politinės kompanijos laikotarpiu. Pavyzdžiui, 2020 m. spalio 5 d. savo asmeninėje socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje jis paskelbė įrašą, kuriame reiškia palaikymą Laisvės

¹⁸ Sinkevičius Vytautas. Šiurkštus Lietuvos Respublikos Seimo įstatymo pažeidimas – pagrindas nutrukti Seimo nario įgaliojimams“, ISSN 2029–2058 (online), Jurisprudencija, 2009, 1(115), psl. 123 ir 134.

partijos kandidatei Evelinai Dobrovolskai, kuri yra iškelta kandidate tiek vienmandatėje apygardoje, tiek daugiamandatėje apygardoje:

Andrius Tapinas

Spalio 5 d., 18:27 · 🌐

...

Protingas pasirinkimas.

Naujosios Vilnios apygardoje tai [Evelina Dobrovolska](#) iš Laisvės partijos, teisininkė, žmogaus teisių gynėja, Vilniaus miesto taryboje tautinių mažumų labai padariusi daugiau negu visa tomaševskininkų frakcija. Prieš ją apygardoje stoja buvusi Pervyj Baltijskij Kanal "žurnalistė" Romualda Poševackaja, supintame voratinklyje dirbanti Tomaševskio padėjėja.

85. Asmeninės simpatijos demonstravimas bei raginimas balsuoti už Laisvės partijos iškelto kandidatus (ar kitus kandidatus) visame jo paties iniciuotos ir vykdomos prieš LLRA – KŠS nukreiptos informacinės kampanijos kontekste, įvertinus tai, kad jis turi beveik 200 000 sekėjų socialiniuose tinkluose neabejotinai turi būti vertinamas kaip neteisėtas rinkėjų valios ir jų motyvacijos, balsuojant Seimo rinkimuose, veikimas.
86. Pažymėtina, kad Andriaus Tapino informacinė kampanija „*Viso gero, Woldemortai*“ vyko ilgą laiką, apėmė visus sklaidos kanalus, buvo itin plati, ji buvo vykdoma keliomis kalbomis, tiek Lietuvoje, tiek ir už jos ribų, o LLRA – KŠS net kelis kartus iki 2020 m. spalio 11 dienos balsavimo kreipėsi dėl šių neteisėtų veiksmų į Vyriausiąją rinkimų komisiją bei kitas institucijas, bet nei Vyriausioji rinkimų komisija nei kitos institucijos jokių veiksmų nesiėmė ir jokio atsakymo į LLRA – KŠS skundus nepateikė, ko pasėkoje minėta informacinė kampanija plėtėsi ir pasiekė tokį mastą, kad visuomenėje žinomi vieši asmenys ėmė sau leisti daryti tokius pareiškimus, kaip, pavyzdžiui, Arūnas Valinsko per televizijos laidą išsakytas raginimas šaudyti tokius žmones, kaip LLRA – KŠS pirmininkas, po vieną į metus.¹⁹
87. Konstitucijos 4 straipsnyje nustatyta, kad suverenitetas priklauso Tautai, kad aukščiausią suverenią galią Tauta vykdo tiesiogiai ar per demokratiškai išrinktus savo atstovus. Demokratiniai bei laisvi rinkimai yra vienintelis būdas suformuoti teisėtą ir legitimią Tautos atstovybę – Seimą. Šiurkščiai pažeidus įstatymus gali būti iškreipta tikroji rinkėjų valia, gali būti neteisingai paskirstyti Seimo narių mandatai, todėl taip išrinkti Seimo nariai negalėtų būti laikomi tikrais Tautos atstovais, o Seimas negalėtų būti tikra Tautos atstovybė. Seimas negali būti suformuotas taip, kad kiltų abejonių dėl jo teisėtumo ir legitimumo²⁰.
88. Apibendrinant visa, kas išdėstyta, akivaizdu, kad Andriaus Tapino ir jo valdomos Viešosios įstaigos „Laisvės TV“ vykdyta neteisėta ir neatitinkanti įstatymo reikalavimų Laisvės partijos palaikymo kampanija ir aktyvi prieš LLRA – KŠS ir jos iškelto kandidatus nukreipta agitacinė kampanija kvalifikuotina kaip veiksmai, kurie yra atlikti turint tikslą paveikti rinkėjų valią dėl konkrečių politinių partijų ar kandidatų, ir yra neteisėti, sudarantys šiurkščius įstatymų pažeidimus, turėjusius esminės įtakos 2020 m. Seimo rinkimų rezultatams.
89. Rinkimai yra atsakingas politinis procesas, jų pagalba formuojamos reikšmingos institucijos, todėl joms yra keliami ypatingi reikalavimai. Šios institucijos negali būti formuojamos tokiu būdu, kad kiltų abejonių dėl jų legitimumo, teisėtumo, *inter alia* dėl to, ar renkant asmenis į politines atstovaujamas institucijas nebuvo pažeisti demokratinės teisinės valstybės principai. Priešingu atveju būtų pakirstas žmonių pasitikėjimas atstovaujama demokratija, valstybės institucijomis, pačia

¹⁹ <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/a-valinsko-zodziai-apie-tokiu-kaip-v-tomasevskis-saudyma-sukele-skandala-tai-ivardijama-kaip-neapykantos-kurstymas-56-1394314>

²⁰ Sinkevičius Vytautas. Šiurkštus Lietuvos Respublikos Seimo įstatymo pažeidimas - pagrindas nutraukti Seimo nario įgaliojimus“, ISSN 2029–2058 (online), Jurisprudencija, 2009, 1(115), psl. 123;

valstybe. Demokratiški rinkimai yra svarbi piliečių dalyvavimo valdant valstybę forma, kartu ir būtinas valstybės politinių atstovaujamųjų institucijų formavimo elementas. Rinkimai negali būti laikomi demokratiškais, o jų rezultatai – legitimiais ir teisėtais, jeigu rinkimai vyksta paminant Konstitucijoje įtvirtintus demokratinių rinkimų principus, pažeidžiant demokratines rinkimų procedūras.²¹

90. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad pagal Konstituciją įstatymu reguliuojant rinkimų santykius turi būti užtikrinta lygi visų rinkėjų aktyvioji rinkimų teisė (teisė balsuoti, t. y. teisė rinkti), taip pat lygi visų kandidatų pasyvioji rinkimų teisė (teisė būti rinkimuose registruojamu kandidatu, t. y. teisė būti renkamam.²² Be to, Konstitucijos 34 straipsnio 2 dalies nuostatoje, kad teisė būti išrinktam nustato Konstitucija ir rinkimų įstatymai, yra įtvirtinta galimybė asmeniui Konstitucijos ir rinkimų įstatymų nustatyta tvarka kandidatuoti į atitinkamos renkamos viešosios valdžios institucijos narius, taigi siekti būti išrinktam.²³
91. Nors Konstitucijoje nėra atskleista, kas yra šiurkštus rinkimų įstatymo pažeidimas, tai nustatyti yra įstatymų leidėjo bei teismo diskrecija. Teisės doktrinoje yra teigiama, kad remiantis Konstitucijos 63 straipsnio 6 punktu (kadangi dėl šiurkštaus rinkimų įstatymo pažeidimo nutrūksta Seimo nario įgaliojimai) suponuoja bent kelis dalykus: 1) ne kiekvienas rinkimų įstatymo pažeidimas yra šiurkštus; 2) šiurkščiu rinkimų įstatymo pažeidimu gali būti laikomi tik tokie pažeidimai, kuriuos padarius kyla pagrįstų abejonių, ar per rinkimus buvo išreikšta tikroji rinkėjų valia, ar ji nebuvo iškreipta taip, kad rinkimų rezultatai neatspindi tikrosios rinkėjų valios, ir Seimo narių mandatai paskirstyti neteisingai²⁴.
92. Remiantis Seimo rinkimų įstatymo straipsnio 1 dalimi Vyriausioji rinkimų komisija gali pripažinti rinkimų rezultatus rinkimų apygardoje negaliojančiais, jeigu nustato, kad šio įstatymo 51 straipsnio 1 dalies ar kiti šiurkštūs įstatymų pažeidimai, padaryti rinkimų apylinkėje arba rinkimų apygardoje, arba dokumentų suklastojimas, ar jų praradimas, turėjo esminės įtakos rinkimų rezultatams, arba pagal balsų skaičiavimo protokolus ar kitus rinkimų dokumentus negalima nustatyti šių esminių rinkimų rezultatų: 1) vienmandatėje rinkimų apygardoje – kandidato, kuriam tenka mandatas, arba kandidatų, dalyvaujančių pakartotiniame balsavime; 2) daugiamandatėje rinkimų apygardoje – kandidatų sąrašų, dalyvaujančių paskirstant mandatus, arba kandidatų sąrašui tenkančių mandatų skaičių galima nustatyti tik daugiau kaip vieno mandato tikslumu. SRĮ 91 straipsnio 2 dalyje nurodoma, kad rinkimai negali būti skelbiami negaliojančiais, jeigu neginčijamai nustatyti rinkimų rezultatai leidžia nustatyti esminius rinkimų rezultatus.
93. Iš pateiktojo teisinio reguliavimo matyti, kad šiurkščiu Seimo rinkimų įstatymo pažeidimu visų pirma laikytini šio įstatymo 51 straipsnyje nurodyti veiksmai, o taip pat tokie veiksmai, kurie esmingai iškreipia rinkėjų valią.
94. Šiuo atveju galima konstatuoti daugybinius esminės įtakos galinčius sukelti ne tik Seimo rinkimų įstatymų, bet ir kitų teisės aktų t. y. Politinių kampanijų finansavimo kontrolės įstatymo, Visuomenės informavimo įstatymo, Labdaros ir paramos įstatymo ir kitų teisės aktų, įskaitant Vyriausiosios rinkimų komisijos patvirtintus aprašus, nustatytų reikalavimų ir taisyklių pažeidimus.
95. Be to rinkėjai buvo suklaidinti tiek Vyriausiosios rinkimų komisijos pateiktos rinkiminės medžiagos (bukleto), taip pat buvo daugybiniai balsų skaičiavimo bei kiti pažeidimai, dalis iš kurių, jau yra nustatyti galiojančiais Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimais. Visų šių tiek Seimo rinkimų įstatymo, tiek ir kitų įstatymų bei teisės aktų pažeidimų mastas, o taip pat faktinė aplinkybė, kad LLRA - KSS perkopti 5 procentų barjerą trūko tik 0,2 proc. balsų, t. y. trūko tik 2367 balsų daugiamandatėje apygardoje, leidžia daryti pagrįstą išvadą, kad tokią situaciją įtakėjo būtent šiame skunde nurodyti šiurkštūs įvairaus pobūdžio rinkimų ir kitų įstatymų pažeidimai.

²¹ Konstitucinio Teismo 2008 m. spalio 1 d., 2011 m. lapkričio 17 d., 2012 m. kovo 29 d. nutarimai;

²² Konstitucinio Teismo 2011 m. gegužės 11 d., 2011 m. lapkričio 17 d., 2012 m. kovo 29 d. nutarimai;

²³ Konstitucinio Teismo 2008 m. spalio 1 d., 2010 m. lapkričio 9 d., 2012 m. kovo 29 d. nutarimai;

²⁴ Vytautas Sinkevičius. Šiurkštus Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo pažeidimas;

96. VRK jau yra nustačiusi pažeidimus, kurie leidžia suabejoti rinkimų rezultatais, be to dėl rinkiminių biuletenių klastočių medžiaga yra perduota tirti teisėsaugos institucijoms. Visi šie faktai turėjo esminės įtakos galutiniams rinkimų rezultatams.
97. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Seimo rinkimų įstatymo 91 straipsnio 1 dalyje yra kalbama ne tik apie Seimo rinkimų įstatymo pažeidimus, bet ir apie „*kitų įstatymų*“ šiurkščius pažeidimus.
98. Pareiškėja LLRA - KŠS yra įsitikinusi, kad visi šie aukščiau nurodyti pažeidimai turėjo esminės įtakos rinkimų rezultatams, nes pavyzdžiui, pirmajame ture Panerių -Vokės rinkiminėje apygardoje Nr. 11 skirtumas tarp antros ir trečios vietos laimėtojų rinkimuose yra labai nežymus ir sudaro tik 0,7 proc., taip pat biuletenių sugadinimo bei klastojimo pobūdis leidžia daryti išvadą, kad rinkimai buvo klastojami būtent siekiant pakenkti LLRA - KŠS kandidatų rezultatams rinkimuose.
99. Šio skundo 7 ir 93 punktuose minėta, kad daugiamandatėje rinkimų apygardoje LLRA - KŠS, gavo tik 2 367 rinkėjų balsais mažiau, nei reikėjo surinkti, kad LLRA – KŠS dalyvautų mandatų dalybose daugiamandatėje rinkimų apygardoje.
100. **LLR – KŠS yra įsitikinusi, kad būtent tokį nedidelį kiekį rinkėjų balsų (2367), kurio pritrūko tam.,** LLRA – KŠS dalyvautų mandatų dalybose daugiamandatėje rinkimų apygardoje sąlygoje daugybiniai rinkimų ir kitų įstatymų pažeidimai.
101. **Dėl viso aukščiau išdėstyto, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 86 straipsnio 6 dalimi, numatančia, kad** partija, iškėlus kandidatus į Seimo narius Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimus arba jos atsisakymą nagrinėti skundus dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimų ne vėliau kaip per 24 valandas po to, kai oficialiai paskelbiami rinkimų galutiniai rezultatai, gali apskųsti Seimui ar Respublikos Prezidentui, o Seimas ar Respublikos Prezidentas ne vėliau kaip per 48 valandas kreipiasi į Konstitucinį Teismą su paklausimu dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimo, taip pat Lietuvos Respublikos Konstitucijos 105 straipsnio 3 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 1 straipsnio 2 dalimi, 73 straipsnio 1 punktu, 77, 83 straipsniais, **prašome:**
1. Panaikinti Vyriausiosios rinkimų 2020 m. spalio 31 d. priėmė sprendimą Nr. Sp-257 “Dėl 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų rezultatų nustatymo ir paskelbimo”.su priedais, kuriuo patvirtinti ir paskelbti oficialūs Seimo rinkimų rezultatai.
 2. Kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su paklausimu dėl išvados:
 - ar per Lietuvos Respublikos Seimo rinkimus 2020 m. spalio 11 d. daugiamandatėje rinkimų apygardoje Andriui Tapinui ir Viešajai įstaigai „Laisvės TV“ vykdant plataus masto informacinę politinę kampaniją „Viso gero, Woldemortai“ nebuvo pažeistos teisės normos, reglamentuojančios reikalavimus politinės reklamos ir agitacijos žymėjimui, nurodant lėšų šaltinį ir aiškiai atskiriant nuo kitos skleidžiamos informacijos. politinės kompanijos laikotarpiu (Lietuvos Respublikos Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 15 ir 16 straipsniai);
 - ar per Lietuvos Respublikos Seimo rinkimus 2020 m. spalio 11 d. daugiamandatėje rinkimų apygardoje nebuvo pažeistos Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 52 ir 53 straipsnių nuostatos, įtvirtinančios draudimą atitinkamais teisės normose įtvirtintais terminais skelbti kompromituojančią medžiagą nesuteikiant galimybės partijai ir jos kandidatams pareikšti atsakomąją nuomonę;
 - ar per Lietuvos Respublikos Seimo rinkimus 2020 m. spalio 11 d. vienmandatėse Panerių - Grigiškių (Nr. 11) rinkimų apygardoje, kuriose buvo nustatyta daugybiniai balsų skaičiavimo ir rinkiminės agitacijos taisyklių pažeidimai, nebuvo pažeistos Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 57, 74, 76, 77, 78, 82 ir 87 straipsnių nuostatos, įtvirtinančios demokratines rinkimų procedūras, kurių laikymasis yra būtinas

rinkimų rezultatų pripažinimui legitimiais ir teisėtais; ar šiurkštūs Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo pažeidimai šioje vienmandatėje rinkimų apygardoje leido Vyriausiajai rinkimų komisijai tiksliai nustatyti kandidatus, patekusius į antrąją Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų turą“;

- ar per Lietuvos Respublikos Seimo rinkimus 2020 m. spalio 11 d. daugiamandatėje rinkimų apygardoje Andriaus Tapino ir Viešosios įstaigos „Laisvės TV“ vykdoma plataus masto informacinė kampanija „Viso gero, Woldemortai“, nukreipta prieš LLRA-KŠS bei pažeidimai vienmandatėse Panerių - Grigiškių rinkimų apygardoje Nr. 11 turėjo esminės įtakos Lietuvos Respublikos Seimo rinkimams.
3. Pripažinti Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų, vykusių 2020 m. spalio 11 d. daugiamandatėje rinkimų apygardoje rezultatus negaliojančiais.
 4. Pripažinti Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų, vykusių 2020 m. spalio 11 d. vienmandatėje Panerių – Grigiškių rinkimų apygardoje Nr. 11, pirmojo turo rezultatus negaliojančiais.
 5. Remiantis Lietuvos Respublikos Konstitucinio teismo praktika byloje „Dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimų per 2012 m. Seimo rinkimus“ (byla Nr. 15/2012-16/2012), pripažinus 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimus negaliojančiais daugiamandatėje apygardoje, prašome perskirstyti kandidatų sąrašams tenkančių mandatų skaičių.

PRIDEDAMA:

1. 2020 m. rugsėjo 14 d. Andriaus Tapino socialinio tinklo *facebook* paskyroje paskelbtas įrašas „Viso gero, Woldemortai“;
2. LLRA - KŠS 2020 m. rugsėjo 29 d. raštas Visuomenės informavimo etikos asociacijai;
3. LLRA - KŠS 2020 m. rugsėjo 22 d. raštas Lietuvos Respublikos Generalinei prokuratūrai;
4. Laikraštis „Viso gero, Valdemarai“;
5. LLRA - KŠS 2020 m. rugsėjo 21 d. raštas Lietuvos Respublikos Vyriausiajai rinkimų komisijai;
6. LLRA - KŠS 2020 m. spalio 3 d. raštas Lietuvos Respublikos Vyriausiajai rinkimų komisijai;
7. LLRA - KŠS 2020 m. spalio 14 d. skundas Lietuvos Respublikos Vyriausiajai rinkimų komisijai;
8. Lietuvos Respublikos Vyriausiosios rinkimų komisijos 2020 m. spalio 18 d. sprendimas Nr. Sp-252 Dėl Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų pakartotinio balsavimo vienmandatėse rinkimų apygardose paskelbimo“ ;
9. LLRA-KŠS 2020 m. spalio 26 d. raštas VMI dėl Labdaros ir paramos įstatymo pažeidimų .
10. Lietuvos Respublikos Vyriausiosios rinkimų komisijos išleistas bukletas;
11. Lietuvos Respublikos Vyriausiojo Administracinio Teismo 2020 m. spalio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. R-111-261/2020.
12. LLRA-KŠS 2020 m. rugsėjo 21 d. skundas Vyriausiajai rinkimų komisijai dėl skleidžiamos šmeižikiško pobūdžio informacijos.
13. LLRA – KŠS 2020 m. spalio 3 d. raštas Vyriausiajai rinkimų komisijai ir pateikimas leidinio su pažymėta reklama.
14. LLRA – KŠS 2020 m. spalio 6 d. raštas Vyriausiajai rinkimų komisijai „Dėl galimų Seimo rinkimų ir politinės kampanijos finansavimo pažeidimų.
15. LLRA – KŠS 2020 m. spalio 14 d. raštas Vyriausiajai rinkimų komisijai „Dėl žurnalisto Andriaus Tapino tendencingai platinamos politinės reklamos“.
16. LLRA – KŠS 2020 m. spalio 14 d. skundas Vyriausiajai rinkimų komisijai.
17. LLRA – KŠS 2020 m. spalio 29 d. skundas Vyriausiajai rinkimų komisijai „Dėl balsų perskaičiavimo“.
18. Vyriausiosios rinkimų komisijos 2020 m. spalio 31 d. sprendimas Nr. Sp-257 “Dėl 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų rezultatų nustatymo ir paskelbimo” su priedais.

19. Vyriausioji rinkimų komisijos 2020 m. spalio 31 d. sprendimas Nr. Sp-255 „Dėl 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų daugiamandatėse rinkimų apygardose pripažinimo negaliojančiais“.
20. Vyriausiosios rinkimų komisijos 2020 m. spalio 31 d. sprendimas Nr. Sp-254 „Dėl akcijų „Viso gero, Voldemortai“ ir „Viso gero, Valdemarai“ 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinės kampanijos metu“.

LLRA – KŠS pirmininkas

Valdemar Tomaševski